

Roy Jacobsen. De osynliga. Norstedts förlag. Översättning Staffan Söderblom.

Ibland brukar man säga att det är något speciellt med människor som bor på öar. Det strikt avgränsade området, att vara omgiven av vatten på alla sidor, de få innevånarna och den karga naturen. Allt formar en människa som är beslutsam och trygg men kanske också aningen tillbakadragen och misstänksam mot de som bor på fastlandet.

Roy Jacobsen är en av Norges främsta författare. Han har tidigare skildrat människor som lever under hårda villkor. I romanen "De osynliga" berättar han om en familj på en ö utanför Helgelandskusten i början av 1900-talet. I centrum står Ingrid. Hon är tre år i romanens början och något över tjugo när den når sitt slut. För att överleva på ön krävs hårt arbete. Fiske, samla ejderdun, sköta får och kor som har klint med bete bland klipporna. Ute i världen rasar ett krig. På ön Barrøy kämpar man med stormen, kölden och havet. Det är ingen stor handling, inga dramatiska förändringar i Roy Jacobsens roman. Det mesta handlar om arbete, skildrat med en närgången och detaljerad kunskap. Lika finmaskigt återberättat som de nät kvinnorna knyter på ön. Ändå sker det oväntade och hotfulla. Döden drabbar dem, liksom torkan, sjukdom och ovälkomna besökare. Men allt liksom bäddas in i naturens ständiga kretslopp av årstider och tidvatten. Som i så många av Roy Jacobsens romaner finns här också ett klassperspektiv. Den rike förtagaren på fastlandet där Ingrid har tjänst gör konkurs och går under. Hans fru hamnar på mentalsjukhus. Ingrid återvänder till ön med deras övergivna barn och ger dem plats på ön. Barrøy blir så en räddningens plats. Ett paradiset med många brister. Men likväl en lustgård som till slut blir Ingrids ansvar då fadern dör och mamman försvinner i sorgen.

Att läsa "De osynliga" är något djupt välgörande. Ett stillsamt och vemodigt berättande, där händelserna tar tid på sig. Människorna är ihärdiga och kärleksfulla. Deras tankar och känslor finns i deras handlingar. Det gör romanen klok och vacker. Som en meditation över livet med utsatthet och möjligheter, skildrat från dess utkant. Du som vill ha en stor läsoplevelse i det lilla formatet. Du som är mätt på komplicerade intriger och omtumlande emotionella utspel. Du ska läsa "De osynliga". Översättaren Staffan Söderblom har gjort ett styvt jobb att fånga en dialekt talad vid västerhavet.

Jakob Carlander